Opetus- ja kulttuuriministeriö **16.3.2017**
Asiantuntijalausunto

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

HE 19/2017 vp hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 luvun 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia väliaikaisesti siten, että vuonna 2017 työvoimakoulutuksena voitaisiin hankkia korkeakoulututkintoon johtavia opintoja uuden korkeakoulututkinnon suorittamiseksi henkilöasiakkaalle, joka on jo aiemmin suorittanut korkeakoulututkinnon. Opetus- ja kulttuuriministeriö piti työ- ja elinkeinoministeriölle antamassaan lausunnossa OKM/30/050/2017 muutosta kannatettavana, eikä siihen ollut huomautettavaa.

Korkeakoulupolitiikassa tavoitteena on, että mahdollisimman moni ensimmäistä korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaansa hakeva tulisi valituksi korkeakouluun. Tähän tavoitteeseen on pyritty ja pyritään mm. opiskelijavalintoja uudistamalla. Jo korkeakoulututkinnon suorittaneille on haluttu tarjota tarkoituksenmukaisia vaihtoehtoja tutkinnon jälkeiseen osaamisen kehittämiseen sen sijaan, että tutkintoon johtavaa koulutusta käytetään erikoistavana tai täydentävänä jatkokoulutuksena. Tämä on myös vuoden 2015 alusta voimaan tulleiden lakimuutosten mahdollistamien korkeakoulujen erikoistumiskoulutusten yhtenä tavoitteena. Tarkasteltavana oleva hallituksen esitys on kuitenkin perusteltu. Uuden tutkinnon suorittaminen voi olla joillakin aloilla tarpeen tarvittavan pätevyyden saamiseksi ja rakennemuutosten ja talouden alkavan kasvun vuoksi tarpeisiin tulisi vastata nopeasti. Kyse on myös suhteellisen pienistä opiskelijamääristä ja opinnot hankittaisiin käytettävissä olevilla vuoden 2017 talousarvioon sisältyvillä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan työllisyysmäärärahoilla.

Korkeakoulut päättävät opiskelijavalinnan perusteista. Kelpoisuudesta eli siitä millä pohjakoulutuksella korkeakouluopintoihin on mahdollista hakeutua, säädetään ammattikorkeakoululaissa ja yliopistolaissa. Näiden lakien mukaan korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen opiskelijavalinta järjestetään yhteishakuna lukuun ottamatta jatkotutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijavalintaa. Korkeakoulut voivat halutessaan käyttää yhteishaun asemesta erillisvalintaa mm. ottaessaan opiskelijoita rajatulle kohderyhmälle suunnattuun koulutukseen, johon hakevien kelpoisuus on määritelty erikseen ja jonka hakua ei voida järjestää yhteishaun aikataulussa. Ehdotettu muutos on näiden säädösten suhteen johdonmukainen.

Esityksen perustelujen mukaan kyseessä olisivat sellaiset korkea-asteen tutkintoon johtavat opinnot, joihin henkilön aiemmin suorittaman korkeakoulututkinnon opintoja voidaan lukea hyväksi. Aiempien opintojen hyväksilukeminen tarkoittaisi sitä, että uuden korkeakoulututkinnon suorittamiseen vaadittava koulutusaika olisi tavanomaista merkittävästi lyhyempi. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen

korkeakouluissa on jo vuosien ajan kiinnitetty huomiota. Korkeakoulut ovat myös laatineet tätä tarkoitusta varten ohjeet ja prosessikuvaukset. Korkeakouluilla on näin edellytykset valita opiskelit tarkoituksenmukaisesti ja suunnitella opinnot niin, että ne on mahdollista suorittaa esitetyssä ajassa.

Korkeakoulututkinnon suorittaneille hankittavista korkeakoulutukseen johtavista opinnoista pyydettäisiin edelleen lausunto opetus- ja kulttuuriministeriöltä, joten tästä aiheutuisi vähäinen lisäys hallinnollisen työn määrään opetus- ja kulttuuriministeriössä. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää kuitenkin lausunnon pyytämistä hyvänä päätösten laadun ja myös asian seuraamisen kannalta.